

İŞTE TKP'NİN ÇÖZÜMÜ

#5

EKONOMİ

İŞTE TKP'NİN ÇÖZÜMÜ

5- EKONOMİ

Türkiye kapitalizmi tarihinin en derin krizini, emekçilere ağırlaşan sömürü ve halka artan yoksullaşma dayatarak aşmaya çalışıyor. 2018 yılından bu yana TL'deki rekor değer kaybını ve yüksek enflasyon sonuçlarını doğuran tablonun arkasında, 2001 krizi sonrasında bizzat AKP iktidarının uygulayıcısı olduğu dönüşüm yatmaktadır.

Söz konusu dönüşümün ana unsurlarından biri, ekonomimizin dışa bağımlılığını derinleştiren uluslararası sermayeye entegrasyon sürecidir. Bu entegrasyon, başka bir ifadeyle bağımlılık, 90'lı yılların Gümrük Birliği Anlaşması ile başlatılan, AKP iktidarının yelkenlerini doldurduğu AB uyum sürecinin istikrar programları ile derinleşti.

Sanayi üretim yapısındaki değişimin belirleyicisi, AB sermayesine ve Avrupa merkezli uluslararası değer zincirlerine entegrasyon olmuştur. Bu anlatıldığı gibi ülke ekonomisinde bir kalkınma anlamına gelmemiştir. Dönüşüm, imalat sanayindeki sektörlerin yapısını sadece pazar ilişkileri üzerinden değil, doğrudan ve dolaylı yabancı sermaye payındaki artış, hammadde, ara malı tedarik süreçleri, finansman mekanizmaları, teknoloji düzeyleri, organizasyon yapıları, iç pazarın kontrolü gibi başlıkları da kapsayacak şekilde değiştirmiştir. 20-25 yıla yayılan bu değişimin sonunda Türkiye ekonomisinin bağımlılığı artmıştır.

Sanayi üretiminin toplumsal ihtiyaçlarla uyumu bozuldu.

Üretimin ithalat bağımlılığı, yani hammadde, enerji kaynakları, ara malı, yatırım mallarında dış kaynak ihtiyacı muazzam ölçüde arttı.

Esas olarak iç pazara yönelik yapılanmış çimento, yapı kimyasalları, demir-çelik, ambalaj gibi sektörler de değişik düzeyler ve biçimlerde bu gelişimin parçası oldu.

Bu sürecin dışında bir “yerli” sermayeden ya da birbirinden bu ekseninde ayrılmış sermaye kesimlerinden söz etmek mümkün değildir. İnşaat sermayesi, ihracatçı burjuvazi, sanayi sermayesi, finans sermayesi, ticaret burjuvazisi gibi keskin ayrımlar son 20 yılın dönüşümüyle birlikte anlamsızlaşmıştır.

Enerjide aldığı çimentoda veren, çimentoda aldığı bankacılıkta veren ya da bunların gelişen iç ilişkileriyle toplamda muazzam kazanan Sabancı ve Koç gibi pek çok sermaye grubu tekelleşmiştir. Öte yandan ölçek düzeyi küçük ve tekil görünümlü sermayeler değer zincirleri, ticaret ve finansman ağları ile tekellerin doğrudan uzantısı haline gelmiştir. Bu yapıda banka sermayesinin sanayi sermayesine oranla kayırıldığını söylemek de pek doğru olmayacaktır. Ayrımsız olarak sermaye kesimi, ekonominin tüm çıktısına birlikte el koyarak zenginleşmeye devam etmektedir.

Tekelleşme ekonomideki tahribat ve açmazların kaynağıdır. Öte yandan bu açmaz bir olanak anlamına da gelmektedir: Bütün işletmelerden ya da ekonomik birimlerin her birinden başlamak zorunda kalmadan, öncelikle tekellerin devletleştirilmesiyle mevcut sorunların çözümünde çok hızlı yol almak mümkündür. Rasyonel çözüm bundan başkası değildir.

AKP iktidarının halka yıkım, patronlara zenginlik getiren ekonomi politikaları, kendinden önceki iktidarların uyguladığı programların devamı olduğunu söylemeliyiz. Elde avuçta ne varsa, yerli ve yabancı sermayeye satılması bu sürekliliğin en önemli göstergesidir. Yıkımın belki de en önemli kaynağı AKP döneminde yapılan özelleştirme, serbestleştirme ve piyasalaşma adımlarıdır.

Devletin kontrolündeki ağır sanayi tesisleri, TÜPRAŞ, Petkim, Erdemir, limanlar, enerji üretimi, dağıtım ve daha nice... Kamu varlıkları çeşitli yöntemlerle özel sektöre devredilmiştir.

Eğitim ve sağlık hizmetleri özel sektör yatırımlarına açılmıştır.

Bir bütün olarak devletin ekonomideki ağırlığı azalmış, kamu mal ve hizmetleri piyasa ilişkilerine tâbi hale getirilmiştir.

Mesele tüm bunların yok pahasına satılmasından ibaret değildir. Halka kesilen toplam maliyet özelleştirmeler ve serbestleştirmelerden elde edilen gelirlerin alt alta toplamının çok çok üzerindedir.

Birkaç yıllık kârına devredilen işletmelerin sadece aradan geçen süreçte yarattıkları değer, örneklerin hemen hepsinde onlarca katına ulaşan kayıplara işaret etmektedir. Sağlık, eğitim, enerji, limancılık gibi sermayeye son yirmi yılda açılan yeni alanlar için halkın söz konusu kaybı yüzlerce milyar dolarla ölçülebilecek düzeydedir.

Emekçiler açısından tüm bu alanlar paralı hale gelmiştir. Erişilen hizmetin niteliği, iddia edildiğinin tersine düşmüştür. Bu durum, özellikle son dönemde çok daha şiddetli hissedilen fiyat artışlarının da önemli belirleyenleri arasındadır. Bu piyasacı anlayış, uluslararası sermaye ortaklıklarıyla birlikte bağımlılığı artırmış, ekonomimizin kritik ve stratejik bazı kazanımlarının kaybedilmesi anlamına da gelmiştir.

Uzun sözün kısası, ülkeyi yıllardır yönetenler emekçi halkın açlık ve yoksulluk sınırında yaşamını sürdürmesine neden olarak zengini daha zengin yapmıştır.

Türkiye Komünist Partisi, ekonomideki bu yıkımdan çıkışın mümkün olduğunu söylüyor.

TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

YENİ EKONOMİ:

BİR AVUÇ PATRONUN DEĞİL

HALKIN REFAHI İÇİN EKONOMİK FAALİYET

Ekonomik etkinliğin temel amacı toplumun refah içinde yaşaması, yurttaşların yaşama koşullarının her geçen gün iyileşmesidir. TKP, toplumdaki eşitsizliklerin temel kaynağı olan üretim araçlarındaki özel mülkiyeti, belli bir program çerçevesinde ortadan kaldırmaya yönelik bir ekonomi politikası izleyecektir.

Bütün üretim araçları, doğal kaynaklar ve yeraltı zenginlikleri, kişilerde ya da özel şirketlerde değil devlet mülkiyetinde olacak.

Değişik mülkiyet biçimlerinin bir arada var olacağı ilk dönemde, ekonominin kamucu öğeleri, yasalarla ve önlemlerle ayrıcalıklı duruma getirilecek, diğerleri karşısında korunacak.

Bütün ekonomik etkinlikler halkın denetimine açık hâle getirilecek. Toplumsal kaynakların israfı, rüşvet, yetkilerin kötüye kullanımı, disiplinsizlik ve tembellik gibi olgulara karşı etkin yönetsel, ideolojik, ekonomik ve hukuksal önlemler alınacak.

Yeni ekonomik yapı aşağıdaki önlemlerle toplumsal ihtiyaçlara göre hızla yenilenecektir:

1. Sanayi ve tarımsal üretimin içeriği ile hizmetlerin niteliği, piyasa dinamiklerine göre değil, toplumsal ihtiyaçlara göre belirlenecektir.

Tarım, ticaret/dağıtım, ulaştırma, inşaat gibi bir dizi sektörün halk yararına dönüşümünde sanayi belirleyici olacaktır. Türkiye, sanayi ve tarımsal üretimde bağımsız, kendine yeterli bir ülke haline getirilecek, hizmetler de kamucu bir yaklaşımla yeniden yapılandırılacaktır. Bu doğrultuda;

Sanayi üretiminde yenilenme sağlanacaktır:

Ağır sanayide üretim kapasitesinin artırılması başta olmak üzere kapsamlı bir sanayileşme hamlesi gerçekleştirilecek, sanayide dışa bağımlılık azaltılacak, üretkenlik artışı sağlanacak, halkın öncelikli ihtiyaçları doğrultusunda planlanmış bir üretim yapısına geçilecektir..

Hizmet sektörlerinde yenilenme sağlanacaktır:

Sermayenin yeni kâr alanları yaratma gereksinimi nedeniyle ayrı sektör- lere dönüştürülen, akıl dışı organizasyonlar haline gelen lojistik, güvenlik vb. başta olmak üzere faaliyetlerin bir bölümü birleştirilecek, bir bölümü küçültülecek ya da tasfiye edilecektir.

Çocuk ve yaşlı bakımı, yaygın yemekhaneler, eğlence ve dinlenme faa- liyetleri gibi yeniden üretim ve bakım hizmetleri kâr konusu olmaktan çıkarılacak, tüm toplumun yararlanabileceği ölçek ve yaygınlıkta yeniden örgütlenecektir.

Satış-pazarlama, reklam, eğlence dünyası ya da özellikle ticaret ve lojis- tikte kapitalizmin kuralları gereği ortaya çıkmış, şişmiş, toplumsal açıdan faydası olmayan tüm faaliyetler, yetişmiş emek gücünün faydalı olacağı alanlarda istihdamı planlanarak küçültülecek ya da tasfiye edilecektir.

2. İnşaat ve ulaşım sektörleri kamucu bir yaklaşımla yeniden yapılan- dırılacaktır.

Sanayileşme hamlesi, barınma başta olmak üzere temel toplumsal ihti- yaçların hızla karşılanması, yeni üretim tesislerinin ve yeni konutların inşası anlamına da gelecektir. Bugün Türkiye kapitalizminin rant odaklı büyüttüğü inşaat sektörünün makine-ekipman parkı, teknik bilgi birikimi, yetişmiş emek gücü, yapı malzemeleri üretim kapasitesi dönüştürülecek ve toplumsal fayda için en etkin şekilde kullanılacaktır.

Ulaşımında uzun yol şoförlüğünden kurye/kargo taşımacılığına uzanan, gayri insani çalışma biçimlerini artıran akıl dışı taşıma faaliyetleri azaltı- lacak, uzun yol yük taşımalarında demiryolu ve denizyoluna kısa mesafe- lerde etkin planlamaya, elektrikli araç ve mikro mobilite gibi gelişmelere başvurulacaktır.

Mevcut konut stoğu herkesin evinin olacağı şekilde organize edilecek, kira sorunu ortadan kaldırılacaktır. İnşaat faaliyetleri sağlıklı ve güvenli koşullarda yaşamı mümkün kılacak şekilde önceliklendirilecek, kentleşme bu bakış açısı ve merkezi planlama doğrultusunda hayata geçirilecektir.

3. Ekonomik ve sosyal yapının planlanmasında coğrafi eşitsizlikleri gidermeye öncelik verilecektir.

Merkezinde İstanbul'un durduğu Marmara Bölgesi yoğunlaşmasını azaltmak için kademeli bir değişiklik planlanacaktır. Yeni tesislerin/yatırımların devreye alınmasında bölgesel eşitsizliklerin azaltılacak/giderilecek; sınai ve ticari gelişimin bölgeye sınırlı yansıdığı yerlerde entegrasyon güçlendirilecek; pazara, emek gücü havuzuna, ulaştırma ağlarına yakınlık gözetilerek oluşmuş yoğunlaşmaların bir bölümü gerekli bölgelere kaydırılacak ve yeniden yerleşimi gerçekleştirilecektir.

4. Üretim araçlarının özel mülkiyetine son verilecektir.

Toplumsal ihtiyaçların akılcı biçimde karşılanması, dışa bağımlılığın hızla sonlandırılması, olası üretim sıkıntılarının önüne geçilmesi gibi öncelikler gözetilerek aşağıda yer verilen alanlar devletleştirilecektir:

Stratejik sanayi kuruluşları: Rafineri, petrokimya, demir-çelik gibi ağır sanayi tesisleri, dış ticarete payı yüksek, üretim planlamasının hızlı ve kolay yapılabileceği otomotiv, beyaz eşya gibi üretim tesisleri, beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçların karşılanmasında kritik role sahip işletmeler öncelikli olarak devletleştirilecektir.

Telekomünikasyon altyapısı: Sanayi ve finansman kamu hizmetlerine, ülkenin güvenliğinden toplumsal iletişim mekanizmalarına uzanan ve iletişim faaliyetlerinin temelini oluşturan telekomünikasyon altyapısı devletleştirilecektir.

Enerji faaliyetleri: Halihazırda elektrik üretim santrallerinin büyük bölümü devlet tarafından değişik biçimlerde desteklenmektedir. Ama bu destek halktan sermayedarlara kaynak aktarımı biçimindedir. Enerji talebinin sorumsuzca uyarılması, enerji maliyetlerinin tüm fiyatları etkileyici oluşu ve finansman mekanizmalarıyla yapılan kaynak aktarımları

yüzünden nihai kullanıcı enerji faturalarının çok ötesine geçen bir maliyetle karşılaşmaktadır. Son 20 yılın en büyük soygun mekanizmalarından biri enerji özelleştirmeleri ve serbestleştirmeleri olmuştur. Tüm elektrik üretim santralleri, elektrik ve doğalgaz dağıtımı, rafineri tesisleri ve akaryakıt dağıtımı devletleştirilecektir.

Finans kuruluşları: Özellikle 2018'den bu yana bankalar başta olmak üzere özel sektör finans kuruluşlarının riskleri devlet tarafından üstleniliyor, yeterince kârlı olmayan fonksiyonlarsa kamuya aktarılıyor ve sermayedarların kârlarının garanti altına alınması sağlanıyor. Finans sermayesinin kapitalizmde üstlendiği rol açıktır ve halkın çıkarları açısından hızla tasfiyesi elzemdir. Bankalar, sigorta şirketleri ve diğer finansal kuruluşlar devletleştirilecektir. Bu kuruluşlarda yoğunlaşan bilgi birikimi ve teknik altyapı ekonominin merkezi planlaması için kullanılacaktır.

Büyük ölçekli ulaştırma/lojistik şirketleri: Limanlar, otoyollar, köprülerdeki farklı özelleştirmeler, KÖİ vb. modeller iptal edilecektir. Yük ve yolcu taşımacılığında yüksek paya sahip karayolu, havayolu, denizyolu taşımacılık şirketleri de devletleştirilecektir. Demiryolu taşımacılığında özelleştirmeye yönelik uygulamalar iptal edilecektir.

Eğitim: Eğitim, ticari bir faaliyet olmaktan çıkarılacak, tüm yurttaşlar için eşit ve parasız hale getirilecektir. Tüm özel eğitim kurumları ve faaliyetleri devletleştirilecektir.

Sağlık hizmetleri: Tüm özel sağlık kuruluşları devletleştirilecek, şehir hastaneleri için KÖİ modeli iptal edilecek, taşeronlaştırma, hizmet alımları, performans sistemi dahil kamudaki tüm piyasacı uygulamalar iptal edilecektir.

Uluslararası tekellerin doğrudan ve dolaylı yatırım ve varlıkları: Yatırım malı ya da ara malı üretiminde, ticaretinde ve dağıtımında görünenin ötesinde bir uluslararası sermaye varlığı mevcuttur. Bu varlık diğer süreçleri de etkileme gücüne sahiptir. Kaynak kaybı, değer aktarımı ve olası sabotajları engellemek açısından bu yatırımlar kritik önem taşımaktadır. Sanayi, finans, ticaret, gayrimenkul gibi tüm alanlarda uluslararası sermaye yatırımları ve varlıkları devlet kontrolüne geçecektir.

Yerli tekellerin ve Türkiye’de yerleşik uluslararası tekellerin yurtdışında yaptığı yatırımlar: Şişecam, Arçelik, Eczacıbaşı gibi Rusya’dan ABD’ye tamamen Türkiye’den aktarılan değerlerle yapılan yatırımlar, Türkiye’yi bölgesel üs olarak kullanan uluslararası tekellerin yatırımları ve iştirakleri de devletleştirme kapsamına alınacaktır.

Organize perakende zincirleri (Migros, Carrefoursa, BİM vb.): Tarımsal üretimi, gıda ürünleri dağıtımını ve fiyatlarını büyük ölçüde kontrol eden organize perakende zincir şirketleri devreden çıkarılacak, bu alandaki faaliyetler devletleştirilerek kamu kontrolüne alınacaktır.

Acil Önlemler

- 2018 yılından bu yana kamu dış borçlanmasındaki artış ve uluslararası rezervlerin kullanımıyla üstlenilen özel sektör döviz borcu, özel sektör döviz varlıklarından tahsil edilecektir.
- Sermayedarların varlıklarını ülke dışına kaçırmaları engellenecek, kriz döneminde ucuz kredi alıp dövizle yatırarak, enflasyon ve kur artışından sağladığı her tür spekülatif kazanç ve rant gelirlerine el koyulacaktır.
- Sermaye gruplarının yurtdışı gelirlerinin/varlıklarının tespiti gerçekleştirilecek, emekçi halkımıza ait olan bu kazançlar ülkeye geri kazandırılacaktır.
- Temel ihtiyaç maddelerinde fiyat kontrolü sağlanacaktır. Akaryakıt fiyatları gerçek petrol maliyetlerine göre düzenlenecek, tarımsal ürün ve gıda fiyatlarına yakından takip ve müdahale edilecektir.

DEVLETLEŞTİRİLMİŞ FİNANS SEKTÖRÜ:

PARADAN PARA KAZANMAYA SON

Türkiye’de finans sektörü, en önemli dış borçlanma kanallarından biridir ve kaynak bağımlılığının en önemli unsurudur.

Fonlama mekanizmasını Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Alman Kalkınma Bankası (KfW) gibi “politika yapıcı” olarak adlandırılan, uluslara-

rası sermayenin ya da emperyalist ülkelerin çıkarları doğrultusunda çerçeve çizen finansal kuruluşlar ile ülke ihracat kredisi kuruluşları, uluslararası yatırım bankaları ve ticari bankalar oluşturmaktadır. Son 20 yılda Türkiye'nin emperyalist işbölümündeki rolünü pekiştiren hatlardan biri, bu kuruluşlar tarafından çizilen çerçeve ve para akışıdır.

Örneğin enerji özelleştirmeleri ve serbestleştirmelerinde, hem 2001 krizi sonrası düzenlemelerde hem de daha sonra geliştirilen bir dizi enstrümanda bu kuruluşların doğrudan ya da dolaylı katkısı yüksektir.

Finans sektörü sadece dışa bağımlılığın derinleşmesinde değil, Türkiye'de piyasa ekonomisinin derinlik kazanmasında da önemli bir rol üstlenmiştir, üstlenmeye devam etmektedir. Nihai olarak finans sermayesi için sermayenin en asalak kesimi saptaması yapılabilir.

Finans sektörü sanayi başta olmak üzere reel ekonomik faaliyetlerin daha doğrudan parçasıdır. Türkiye'de finans sektörünün ana bölümü bankacılık sektörüdür. Bankacılık sistemi, özellikle 2001 sonrası bireysel krediler tarafında önemli bir gelişim göstermiş olsa da esas olarak kurumsal/ ticari yani ağır basan bir yapıya sahiptir.

Bankacılık sisteminin dış kaynak temininde en büyük güvence, görece en rahat dönemlerde bile Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi olmuştur. Hem "politika yapıcı" kuruluşlarla birlikte tasarlanan alanlardaki kaynaklara verilen garantilerde, hem de reel sektör ve bankacılık borçlanmasında en önemli avantajlardan biri Türkiye'nin "borç sadakatidir". Gerçekte bu bir tahkim ve kefaret mekanizmasıdır.

Bu yapı toplumun yararı için değiştirilmek zorundadır. Yatırım, üretim, dağıtım gibi temel ekonomik faaliyetlerin finansmanı, fon ihtiyaçlarının karşılanması, ödeme sistemlerin etkinliği gibi başlıklar doğrudan devlet kontrolünde, merkezi planlama konusu olmalıdır.

Bu bağlamda bugünkü ölçekte ve sayıda bankaya ihtiyaç olmayacaktır. Belli alanlara ve konulara odaklanmış, daha az sayıda kamu bankası yeterli olacaktır. Finans sektörünün ekonominin ihtiyaçlarına yönelik uyarlanması teknolojik altyapısı, yetişmiş insan gücü dikkate alındığında

mevcut durumda kamu bankaları üzerinden bile yapılabilir durumdadır.

Üstelik böylece dış kaynak ihtiyacını hızla azaltmak da mümkün olacaktır.

Bu doğrultuda:

1. Finans sistemi tamamen devletleştirilecek, yatırım, üretim, dağıtım gibi ekonomik faaliyetlere yönelik fonlama toplumsal ihtiyaçlarla uyumlu bir şekilde gerçekleştirilecektir.
2. Toplumsal açıdan gereksiz finansal kuruluşlar ve faaliyetler tasfiye edilecektir. Yetişmiş emek gücünün bir bölümü geçiş sürecinde mevcut bankalara transfer edilirken bir bölümü de yeteneklerine, kalifikasyonlarına uygun, ihtiyaç duyulan alanlara geçiş yapacaktır.
3. Temel ekonomik faaliyetler dışında, ödeme sistemleri başta olmak üzere bireysel ihtiyaç amaçlı finansal hizmetler kâr amacı taşımayan, tamamen fonksiyonel hizmetler olarak yapılandırılacak, “paradan para kazanma” faaliyeti yasaklanacaktır.
4. Devlet kuruluşları dışında yurtdışından borçlanma yasaklanacaktır.

Acil Önlemler

- Özel bankaların enerji sektörü başta olmak üzere riskli kredilerinin yeniden yapılandırıldığı, kamu bankalarına aktarıldığı, para biriminin değiştirildiği, özel sektör bankalarının bilanço daralttığı süreçte kamu tarafından üstlenilen maliyet özel bankalardan tahsil edilecektir.
- Merkez Bankası ve kamu bankalarının özel sektör adına üstlendikleri riskler sermaye hesaplarından tahsis edilecektir.
- Emekçilerin kredi kartı ve tüketici kredisi borçlarının faizleri silinecektir.
- Kamu bankalarının sermayeye aktardığı kaynaklar temel ihtiyaç maddelerinin alımında kullanılmak üzere alışveriş çekleri/kredileri olarak, gelir düzeyine göre karşılıksız ya da faizsiz olarak halk için

kullanılacaktır.

- Dış ve iç borç ödemelerinde bir önceliklendirme yapılacak, KÖİ vb. başta olmak üzere özel sektöre borç ödemesi durdurulacaktır.
- Kamu borçlanması toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda yapılacaktır.
- KKM başta olmak üzere döviz açığını sermayeye değer aktararak kapatmaya yönelik her tür enstrüman durdurulacaktır.

DIŞ TİCARETİN BİR SOYGUN MEKANİZMASI OLMAKTAN ÇIKARTILMASI

Türkiye dış ticaretinin çok büyük bölümü sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. Emperyalist ilişkiler içinde şekillenmiş dış ticaret yapısı ithalat bağımlılığını artırmış, ihracatın uluslararası sermayenin öncelik ve çıkarları doğrultusunda gelişimine yol açmıştır. Sanayi üretiminde toplum yararına dönüşüm ancak dış ticaretin de kontrol altına alınmasıyla ilerleyebilecek bir süreçtir.

Bu doğrultuda;

1. Dış ticaret devlet denetimine alınacak, tüm dış ticaret hareketleri kontrol edilecektir. Sanayi kompozisyonunun değişimi, yeni yapıyla uyumlu bir ticaret politikasının uygulanması, ihracatın ithalata bağımlı yapısının değiştirilmesi, ithalatın azaltılması, ihracatın ülkede kalan değer artırıldığı bir içeriğe kavuşturulması gibi adımlar üzerinden dış ticaret yoluyla değer aktarımı engellenecektir.
2. Gümrük Birliği Anlaşması başta olmak üzere emperyalizme bağımlılığı artırıcı tüm anlaşmalar, uluslararası emperyalist kuruluşlarla ilişkiler sonlandırılacaktır. Gümrük Birliği Anlaşması ve emperyalist yükümlülükler gölgesinde imzalanan ikili Serbest Ticaret Anlaşmaları gözden geçirilecek, ülke çıkarlarına uygun olarak düzeltilmesi mümkün olanlar devam ettirilecek, olmayanlar sonlandırılacaktır.
3. Zorunlu enerji kaynakları, hammadde, ara malları, yatırım malları

ithalatında Türkiye ölçeğinin, dostane ilişkilerin avantajı kullanılarak uzun vadeli ve düşük maliyetli alım koşulları sağlanacaktır.

Acil Önlemler:

- İthalat ve ihracat fiyatlarının yurtiçi fiyatlara aşırı yansıtılmasının engellenmesi için fiyat kontrolleri uygulanacaktır.
- Son dönemde Rusya'dan alınan ham petrolün maliyeti uluslararası fiyatların çok altına inmesine rağmen bu durum akaryakıt fiyatlarına yansımamıştır. Bu, Tüpraş'ın kârının düşmemesi yani KOÇ'un kazanması anlamına gelmiştir. Buna son verilecek, ham petrol ve akaryakıt ithalat maliyetlerine uygun akaryakıt fiyatlamasına gidilecektir.
- En büyük ithalat kalemleri olan ham petrol, petrokimya ürünleri, demir cevheri, hurda gibi mallarda satıcı ülke ya da tekellerle uzun vadeli, fiyat kontrolü sağlamaya yönelik pazarlık ve anlaşmalar yapılacak, sağlanan faydalar birebir halka yansıtılacaktır.
- Dış ticaret finansmanının kontrolü: Yüksek ithalat yapan kuruluşların döviz alımları doğrudan devlet denetiminde alınacak, böylece dış ticaret finansmanında kontrol sağlanacaktır.

MERKEZİ PLANLAMA:

TOPLUMUN İHTİYACI NEYSE

EKONOMİK FAALİYETTE ONU PLANLAMAK

Ekonomik gelişme planlanabilir bir süreçtir. Ekonominin bütün öğelerinin uyumlu birlikteliğini ve üretimin toplum yararına gerçekleşmesini sağlayacak olan unsur merkezi planlamadır.

Uluslararası düzeyde emperyalist-kapitalist sistemin yaşadığı sıkışma daha fazla planlama, koordinasyon, uzun vadeli eşgüdüm arayışlarını artırmaktadır. Bu arayışlar Türkiye kapitalizminin mevcut yapısı düşünüldüğünde dünyadaki pek çok örnekten çok daha güçlü bir biçimde kendini dayatmaktadır. Henüz 15-20 yıl önce Devlet Planlama Teşkilatı'nın gereksizliğinden dem vuranlar "stratejik planlama"dan söz edebilmekte-

dir. Türkiye özelinde bu durum piyasacılığın, baş döndürücü hızla gerçekleştirilen özelleştirme ve serbestleştirmelerin çözüm alanını daraltmış olmasıyla yakından ilgilidir.

Devletin piyasa dinamiklerinde yalnızca düzenleyici rol üstlenmesinin krize çözüm olacağı zannedilirken daha büyük ve yeni krizlerle karşılaşmıştır. Mevcut çabalar ve kısmi önlemler de özelleştirmeler, tekelleşme düzeyi ve yüksek dışa bağımlılık nedeniyle hızlı bir biçimde aşınmış, sorunların çözümü imkansız hale gelmiştir.

Sektörler ve ekonomik birimler arasındaki güçlü entegrasyon sorunların izole edilmesini zorlaştırmaktadır. Söz gelimi, süt üretimiyle çorap ihracatı, petrol ithalatıyla ilaca erişim arasında birine yönelik tercihin diğerini doğrudan etkilediği bir bağ mevcuttur.

Merkezi planlama hem bu gelişkinlik düzeyindeki sorunları çözmek hem de ekonomimizin mevcut potansiyelini değerlendirmek açısından en akılcı yöntemdir.

Merkezi planlama ile iktisadi kaynakların verimli kullanımı, üretkenlik artışı, sektörler/ekonomik birimler arasında koordinasyonun doğru kurulması gibi başlıklarda çok hızlı mesafe kat etmek, çok kısa bir süre içerisinde önemli bir kaynak ve enerji yaratmak mümkün olacaktır.

Merkezi planlama tarım, sanayi ve ana hizmet faaliyetlerindeki “iyileştirmeler”in ötesinde bir etkinliğe ulaşacaktır. Ülkemiz madencilikten turizme uzanan çok önemli kaynaklara sahiptir. Bu kaynakların büyük bir tahribat alanı haline getirilmesini engellemek, hiçbir şekilde değerlendirilmeyen alanları, kaynakları açığa çıkarmak, bu anlamda üretici güçlerin gelişimini sağlamak açısından da merkezi planlama büyük önem taşımaktadır.

Türkiye, kalkınma planını hazırlamak ve uygulamak için yeterli birikime sahiptir. İhtiyacımız değişik alanlardan işçilerin, ilerici ve sosyalist iktisatçıların, mühendis, akademisyen ve uzmanların katılımıyla 2024-2028 yılını kapsayacak bir “Kalkınma İçin Plan”dır.

SANAYİLEŞME HAMLESİ:

YENİ EKONOMİK YAPIYA DOĞRU EN ÖNEMLİ HALKA

Türkiye'nin sanayileşmeye dayalı bir kalkınmaya ihtiyacı bulunmaktadır. Eşitsizliklerin giderilmesinin, emekçi halkın refahının artırılmasının ön koşulu ağır sanayiye dayalı, güçlü bir sanayi hamlesidir. Piyasa ekonomisinin herhangi bir biçiminin korunduğu ekonomik düzende güçlü bir sanayi atılımının gerçekleştirilmesi bugünün dünya koşullarında mümkün değildir. Türkiye'nin kaynakları, bağımlı yapısına rağmen, bir sanayi atılımı için yeterli potansiyeli taşımaktadır.

Ağır sanayiye dayalı, kendi olanaklarını kullanan bir sanayileşme/kalkınma hamlesi, aynı zamanda böyle bir atılımın kaynaklarının yaratılması anlamına gelecektir.

Bugünkü sanayi altyapısı uzmanlaşma, teknoloji düzeyi ve standardizasyonda alınan mesafe düşünüldüğünde, bir dizi eksiklik ve dengesizliğe rağmen çok önemli bir potansiyel sunmaktadır. Özellikle petrokimya, demir-çelik gibi ağır sanayi alanları her ne kadar kadük duruma düşürülmüş olsa da hem üretim kapasitesi hem de girdi alan sektörlerin gelişmişlik düzeyi açısından hızlı bir sıçramaya fazlasıyla müsaittir.

Ekonomik kırılganlığın bu önemli kaynağının ortadan kaldırılması dışa bağımlılığın hızla azaltılmasını ve ekonominin kalanı için önemli maliyet tasarruflarının yaratılmasını sağlayacaktır. Bu nedenle bugünkü "tüketim sepeti"ni veri alacak bir toplumsal ihtiyaç haritası değil, gerçek toplumsal ihtiyaçlara dayanan, bu doğrultuda da kaynakların en uygun şekilde değerlendirilmesini hedefleyen bir ekonomik yapı için öncelikli başlıklardan biri ağır sanayi kapasitesinin yaratılmasıdır.

HERKESE İŞ, ZENGİNLİĞİN PAYLAŞILMASI,

İNSANCA YAŞAM

Türkiye pek çok sektörde gelişmişlik düzeyi yüksek ülkeler arasındadır. Bu gelişmişlik teknolojik yatırımlara olduğu kadar eğitilmiş insan ve teknik eleman gücüne de dayanmaktadır. Fakat toplumsal eşitsizlik bu gelişkinliğin sadece rakamlarda kalmasına neden olmaktadır.

Halkımız bu gelişkinliği hissetmemektedir. Oysa zihinsel potansiyelimizi harekete geçirecek insan gücüne sahip bir ülkeyiz. Teknolojik olanakların geliştirilmesi ve yeni olanakların yaratılması için yeterli gelişkinliğe ve nüfusa sahibiz. Son yıllarda yaşlı nüfusun sayısı artsa da hala genç bir nüfusa sahibiz.

Bu olanak harekete geçirilmelidir. Üretilen tüm zenginlik, toplumun kolektif gereksinimleri için gereken miktar ayrıldıktan sonra emekçilere ücret olarak geri dönmelidir. Ücretlerin belirlenmesinde “herkesten yeteneğine göre, herkese emeğine göre” ilkesi her bir yurttaşın yaşamak için temel ihtiyaçları ücretsiz sağlandıktan sonra geçerliliğini sürdürecektir.

Herkese iş güvencesi sağlamak bir kaynak koşuluna bağlı olmadan tanınması gereken bir haktır. Sanayileşme hamlesi ve temel ekonomik faaliyetlerin yeniden tanımlanması, kamu hizmetlerinin genişlemesi ve geliştirilmesiyle ortaya çıkacak yeni işler, bu hakkın geniş bir şekilde kullanılması için yeni olanaklar anlamına gelecektir. Çalışmak isteyenlere iş sağlanması patronların insafına ve çıkarlarına bakılmaksızın devletin sorumluluğunda olacaktır.

Türkiye’de son 20 yılda hem sanayi hem hizmet sektörlerinde çalışma süreleri düzenli olarak artmış, ortalama çalışma süresi 12-14 saate ulaşmıştır. Yalnızca mevcut kaynakların yeniden organize edilmesi bile bu akıl dışı çalışma düzenine son verebilir.

Bu doğrultuda,

1. Çalışma süreleri kısaltılacaktır.
2. Hafta tatili iki güne çıkarılacaktır.
3. Fiziksel emek kullanımını en aza indirmek ve tüm insanların zihinsel üretim potansiyelini harekete geçirmek hedeflenecektir. Tarım ve sanayi üretiminde ileri teknikler kullanılarak öncelikle insana yakışmayan koşullarda gerçekleşen işlerin makineler tarafından yerine getirilmesi sağlanacaktır.
4. Çalışabilir durum ve yaştaki tüm yurttaşlara iş güvencesi ve çalışma hakkı sağlanacak, devlet bu iki temel hakkı hiçbir durumda ortadan kaldırmayacaktır.
5. Çalışamayacak durumda olanlar, yaşlılar ve emekliler devletin güvencesi altında olacaktır. Bu yurttaşlara insanca bir yaşam düzeyi ve tüm yurttaşlarla eşit olanaklar sağlanacaktır.
6. Sendikalar, işçi sınıfının yönetime katılma araçlarından biri olacaktır. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi, işçilerin dinlenme, kültür ve spor olanaklarının genişletilmesi için yetkilendirileceklerdir.
7. Çalışma Bakanlığı, Sanayi Bakanlığı müfettişleri il, bölge, sektör ayrımı yapmaksızın işyeri denetimlerini yapacak, sonuçları kamuoyu ile paylaşılacaktır.
8. Tarım emekçilerinin özgür çiftçiler olarak kolektif çiftliklerde ve devlet işletmelerinde toplanmaları için çalışmalar yürütülecektir. Kolektif çiftliklerin kamu mülkiyetine uyumlu biçimleri geliştirilecektir.
9. Ekonomik politikaların kentler ile kırlar arasındaki ayrımları azaltma hedefi olacaktır.